

Resume

Natura 2000 område nr. 134 Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området omfatter Danmarks største sø, Arresø, de to store moseområder Ellemose og Lille Lyngby Mose, samt skovene Arresødal Skov, Auderød Skov og Sonnerup Skov, som alle grænser op til Arresø.

I stenalderen var Arresø-området en lavvandet fjord, der stod i forbindelse med Kattegat. Ved strandvoldsdannelse og landhævning afspærredes fjorden efterhånden fra havet og blev til en ferskvandssø med afløb via Arrenakke Å til Roskilde Fjord.

Lille Lyngby Mose består overvejende af rigkær, afgræssede enge og enkelte tørvegrave. Langs søbredden er der rør- og pilesumpe, men hvor bredden afgræsses er den næsten ubevokset.

Lige nord for Arresø ligger Ellemose, som tidligere blev benyttet til græsning, træhugst og tørveskær, men som nu er præget af birke- og ellekrat samt gamle tørvegrave.

Natura 2000-området udgør en central del af den foreslåede nationalpark Kongernes Nordsjælland.

Området udgør 4.749 ha, hvoraf størstedelen er statsejet.

Vigtigste naturværdier

Natura 2000-området er udpeget for at beskytte en række arter og naturtyper. Af arter drejer det sig om Skæv Vindelsnegl og Stor Vandsalamander, samt fuglearterne Rørdrum, Stor Skallesluger, Rørhøg og Fiskeørn. Af naturtyper drejer det sig om en række skovnaturtyper, rigkær, naturligt næringsrige søer, vandløb, overdrev, tidvis våde enge samt bræmmer med høje urter. Tillige forekommer naturtypen hængesæk og arten sumpvindelsnegl i området.

Rigkærene i Lille Lyngby Mose har en kalkholdig jordbund med forvitrede muslingeskaller, hvilket skaber betingelser for en meget artsrig og værdifuld flora med en række sjældne arter, fx, vibefedt, pukkellæbe, sump-hullæbe og flere arter af gøgeurt. Arter af gøgeurt vokser ligeledes i Ellemose. I den nordlige del af Lille Lyngby Mose ligger lokaliteten Alten, som er et særdeles fint overdrev med blandt andet den sjældne planteart almindelig månerude.

Trusler mod området naturværdier

Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper, og truslerne mod udpegningsgrundlaget er registreret.

Mange af de naturtyper og arter, som området er udpeget for at beskytte, vurderes at være påvirket enten direkte eller indirekte af atmosfærisk kvælstofdeponering (eutrofiering). Ligeledes er næringstofbelastning fra spildevandstilladning en trussel mod Arresø og områdets vandløb.

Flere steder er der problemer som følge af tilgroning ligesom afvanding og invasive arter er en trussel for naturværdierne flere steder i området.

Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges, eller at skovnaturtyper konverteres til skovnaturtyper, der ikke er omfattet af habitatdirektivet. Færdsel kan forstyrre og påvirke bestanden af rørdrum, rørhøg, fiskeørn og stor skallesluger.

Målsætning

Det overordnede mål for området er at Arresø får en god økologisk tilstand. Herunder at søen bliver et godt levested for rastende vandfugle og sjældne ynglefugle som rørdrum, rørhøg og på sigt måske fiskeørn.

De omgivende, lysåbne naturtyper sikres en god til høj naturtilstand. Særligt de værdifulde rigkærspartier i LI. Lyngby Mose, men også de meget interessante overdrev og kærpartier på Arrenæs mellem Sonnerup og Avderød skove.

Indsats

Oversigt over væsentlige indsatser til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke anvendt
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			
Ekstensiv drift Fx indførelse eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)	X			
Reducere forstyrrelser Fx færdsel, sejlads og jagt		X		
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder		X		

Indsatsen vil helt overvejende dreje sig om sikring af og/eller genindføre lysåbne forhold ved rydning af opvækst og drift (græsning og/eller høslet) af naturtyperne samt gennemføre en indsats over for invasive plantearter. For mange vandafhængige naturtyper vil det desuden være afgørende at sikre en forbedret hydrologi, ligesom der skal sikres gode levesteder for f.eks. skæv vindelsnegl, stor kærguldsmed, rørdrum og stor skallesluger. Der bør af hensyn til stor vandsalamander skabes et tættere net af egnede ynglevandhuller ved nygravning.

Indsatsen for skovene vil helt overvejende dreje sig om beskyttelse af skovarealerne, samt sikring af hensigtsmæssig skovnaturtypebevarende drift og pleje.

Endelig undersøges muligheder for at udføre en særlig indsats for truede naturtyper ved at sikre rigkærene i LI. Lyngby Mose mod oversvømmelse med næringsrigt søvand.